

2 RAVITSEMUKSELLA HYVINVOINTIA

tarkistuslista sosiaali- ja
terveyspalveluille hyvää ravitsemusta
tukevista toimenpiteistä

- Tämä tarkistuslista on tarkoitettu päätöksenteon tueksi ravitsemusta koskevien tavoitteiden asettamisessa ja toteutuksen seurannassa sosiaali- ja terveyspalveluille sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä ravitsemuksen yhteistyöryhmille.
- Tarkistuslista sopii työväliseksi myös viranhaltijoille ja luottamushenkilöille kunnissa, kuntayhtymissä (sairaanhoidopiireissä) sekä yksityisen ja kolmannen sektorin palvelutuotannossa (jäljempänä ”organisaatio”). Tämän lisäksi on saatavilla erillinen tarkistuslista kunnille hyvää ravitsemusta tukevista yleisistä toimenpiteistä <https://www.ruokavirasto.fi/ravitsemuksellahyvinvointia>.
- Ravitsemukseen liittyvä seurantatieto, toimenpiteet ja niiden toteutuminen raportoidaan vuosittain.*

Sosiaali- ja terveyspalvelujen johtaminen edistää väestön hyvää ravitsemusta

Kyllä EI	Organisaatiossa on ravitsemusohjausta ja -hoitoa ja niihin liittyvää ruokapalvelutuotantoa koordinoiva moniammatillinen ravitsemusryhmä.
Kyllä EI	Organisaation hallinnon eri tasoilla arvioidaan säännöllisesti ravitsemusohjauksen ja -hoidon sekä niihin liittyvien ruokapalvelujen toteutumista.
Kyllä EI	Organisaatiossa on käytössä asiakaspalautejärjestelmä, jolla kerätään arviointitietoa ravitsemusohjauksen ja -hoidon sekä niihin liittyvien ruokapalvelujen asiakaskokemuksista.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa huomioidaan ravitsemus osana palvelua ja hoitoa

Kyllä EI	Henkilöstölle järjestetään säännöllisesti ravitsemuskoulutusta.
Kyllä EI	Henkilöstöllä on mahdollisuus käyttää työnsä tukena ravitsemusterapeutin asiantuntijapalveluja.
Kyllä EI	Sosiaali- ja terveyspalveluissa on tarjolla eri ammattilaisten antamaa matalan kynnyksen ravitsemusneuvontaa.
Kyllä EI	Kunnan/sosiaali- ja terveyspalveluiden verkkosivuilla tarjotaan ajankohtaista, arvioitua ja käytännönläheistä ravitsemustietoa.
Kyllä EI	Sosiaali- ja terveyspalveluissa ravitsemukseen liittyvät pulmat ja vajaaravitsemuksen riski tunnistetaan ja kirjataan asiakkuuden alussa.
Kyllä EI	Sosiaali- ja terveyspalveluissa asiakkaan/potilaan ravitsemustila ja sen säännöllinen seuranta on kirjattu osaksi hoito-, asiakas- ja palvelusuunnitelmaa (esimerkiksi asumispalveluyksiköt, pitkäaikaiset hoitosuhteet ja muut asiakkaat).
Kyllä EI	Sosiaali- ja terveyspalveluissa järjestetään ravitsemusaiheisia osallisuusfoorumeita (potilas- ja asiakasfoorumeita) eri kohderyhmille (esimerkiksi vauvaperheet, vanhukset, potilasryhmät).
Kyllä EI	Ravitsemus on osa sosiaalipalvelujen (mm. kotihoito, asumispalvelut, laitos- ja perhehoito) omavalvontasuunnitelmaa.

Ravitsemushoidon toteuttamisessa on käytössä seuraavat Käypä hoito -suositukset

Kyllä EI	• Lihavuus (lapset, nuoret ja aikuiset)
Kyllä EI	• Tyypin 2 diabetes
Kyllä EI	• Kohonnut verenpaine
Kyllä EI	• Dyslipidemiat
Kyllä EI	• Kariuksen hallinta
Kyllä EI	Ravitsemushoidossa on käytössä Ravitsemushoitosuositus (Valtion ravitsemusneuvottelukunta 2023).
Kyllä EI	Lasten ja lapsiperheiden ohjaukseen on käytössä Neuvokas perhe -ohjausmenetelmä tai vastaava.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa ravitsemusasiat kirjataan asiakassuunnitelmiin**

Lapset ja lapsiperheet

- Kyllä EI** Neuvolassa
- Kyllä EI** Suun terveydenhuollossa
- Kyllä EI** Sosiaalihuollon palveluissa

Kouluikäiset ja nuoret

- Kyllä EI** Kouluterveydenhuollossa
- Kyllä EI** Opiskeluterveydenhuollossa
- Kyllä EI** Suun terveydenhuollossa
- Kyllä EI** Sosiaalihuollon palveluissa

Työikäiset

- Kyllä EI** Työttömien terveystarkastuksiin sisältyvät ravitsemusasiat.
- Kyllä EI** Työvoiman ulkopuolella olevien asiakkaiden sosiaali- ja terveyspalveluissa huomioidaan ravitsemusasiat.

Ikääntyneet

- Kyllä EI** Ikääntynyt ja hänen läheisensä saa tarvittaessa ravitsemusohjausta ja tarvitsemansa laadukkaat ruokapalvelut.
- Kyllä EI** Ikääntyneen asiakkaan/potilaan painoa ja sen muutoksia seurataan säännöllisesti.
- Kyllä EI** Ikääntyneen asiakkaan/potilaan yleistila arvioidaan säännöllisesti myös ravitsemuksen näkökulmasta.
- Kyllä EI** Ikääntyneen asiakkaan/potilaan suun terveyttä arvioidaan säännöllisesti.

Eriyistä tukea tarvitsevat

- Kyllä EI** Sosiaali- ja terveyspalveluissa on maahanmuuttajille ja erityisryhmille kohdennettua ravitsemusneuvontaa ja -ohjausta.
- Kyllä EI** Päihde- ja mielenterveyspalveluissa ravitsemus huomioidaan osana hyvää hoitoa.

Eri väestöryhmien asiakassuunnitelmiin** kirjattu ravitsemustieto raportoidaan* vuosittain

- Kyllä EI** Lapset ja lapsiperheet
- Kyllä EI** Kouluikäiset ja nuoret
- Kyllä EI** Työikäiset
- Kyllä EI** Ikääntyneet
- Kyllä EI** Eriyistä tukea tarvitsevat

* Raportointi toimintakertomuksessa, osavuosisikatsauksessa, hyvinvointisuunnitelman toteumassa tai muussa virallisessa asiakirjassa.

** Asiakassuunnitelma on yleiskäsite asiakas-, terveys-, palvelu- ja hoitosuunnitelmille sekä asiakkaiden hoito- ja palvelusopimuksille tai vastaaville.

Lisätietoa ikäryhmäkohtaisista ravitsemus- ja ruokasuosituksista, työkaluista ja hyvistä käytännöistä:

<https://www.ruokavirasto.fi/ravitsemuksellahyvinvointia>